

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 7.7.2017
COM(2017) 371 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Δέκατη τρίτη έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου 2016

{SWD(2017) 261 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Δέκατη τρίτη έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου 2016

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου για το καθεστώς βάσει του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 10 της Πράξης Προσχώρησης¹ (εφεξής «κανονισμός για την πράσινη γραμμή») άρχισε να ισχύει την 1η Μαΐου 2004. Ο κανονισμός ορίζει τους όρους εφαρμογής των διατάξεων του δικαίου της ΕΕ για την κυκλοφορία των προσώπων, των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών διαμέσου της Πράσινης Γραμμής που χωρίζει τις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές. Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των κανόνων αυτών, η εφαρμογή τους επεκτάθηκε στο εδαφικό όριο μεταξύ των περιοχών αυτών και της Ανατολικής Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων (ΑΠΚΒ) του Ηνωμένου Βασιλείου.²

Η παρούσα έκθεση καλύπτει την περίοδο 1η Ιανουαρίου – 31η Δεκεμβρίου 2016.

Η Επιτροπή έχει διατηρήσει εποικοδομητικό διάλογο με τις αρμόδιες αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη διοίκηση της Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων (ΠΚΒ), σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού, καθώς και με το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο (ΤΚΕΕ).

1. ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

1.1. Διέλευση σε εγκεκριμένα σημεία διέλευσης

Ο κανονισμός θεσπίζει σταθερό νομικό πλαίσιο για τη διέλευση των Κυπρίων, άλλων πολιτών της ΕΕ και υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι διέρχονται από την πράσινη γραμμή στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης. Σημειώθηκε αύξηση του αριθμού των Τουρκοκυπρίων και των Ελληνοκυπρίων που διέσχισαν την πράσινη γραμμή το 2016 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, σημειώθηκαν 613.111 διελεύσεις Ελληνοκυπρίων (έναντι 534.879 κατά την προηγούμενη περίοδο) και 244.929 διελεύσεις ελληνοκυπριακών οχημάτων (έναντι 189.027 κατά την προηγούμενη περίοδο) από τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου, καθώς και 1.138.670 διελεύσεις Τουρκοκυπρίων (έναντι 1.055.130 κατά την προηγούμενη περίοδο) και 413.208 διελεύσεις τουρκοκυπριακών οχημάτων (έναντι 382.621 κατά την

¹ ΕΕ L 161 της 30.4.2004, σ. 128. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 685/2013 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2013, ΕΕ L 196 της 19.7.2013, σ. 1, γνωστός ως κανονισμός για την πράσινη γραμμή.

² Βλ. αιτιολογική σκέψη 3 του κανονισμού για την πράσινη γραμμή.

προηγούμενη περίοδο) από το βόρειο τμήμα της Κύπρου προς τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης κατά την περίοδο αναφοράς³.

Ο αριθμός πολιτών της ΕΕ, πλην Κυπρίων, και υπηκόων τρίτων χωρών που διέσχισαν τη Γραμμή μειώθηκε. Σύμφωνα με στοιχεία της αστυνομίας της Κυπριακής Δημοκρατίας (εφεξής «CYPOL»), κατά την περίοδο αναφοράς πραγματοποιήθηκαν 385.426 διελεύσεις πολιτών της ΕΕ, πλην Κυπρίων, και υπηκόων τρίτων χωρών (έναντι 491.860 κατά την προηγούμενη περίοδο).

Τα ανωτέρω στοιχεία της CYPOL, εν τούτοις, δεν περιλαμβάνουν δεδομένα για τη διέλευση προσώπων και οχημάτων από το βόρειο τμήμα της Κύπρου στα σημεία διέλευσης *Πέργαμος* και *Στροβίλια*.⁴ Από τα σημεία αυτά, σύμφωνα με στοιχεία της ΑΠΚΒ, σημειώθηκαν 125.457 διελεύσεις Ελληνοκυπρίων (έναντι 115.335 κατά την προηγούμενη περίοδο) προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου και 429.807 διελεύσεις Τουρκοκυπρίων (έναντι 389.412 κατά την προηγούμενη περίοδο) μέσω της Πράσινης Γραμμής προς την αντίθετη κατεύθυνση. 295.042 πολίτες της ΕΕ, πλην Κυπρίων, και υπήκοοι τρίτων χωρών διέσχισαν την πράσινη γραμμή και προς τις δύο κατευθύνσεις, μέσω των σημείων διέλευσης που βρίσκονται στην Ανατολική Περιοχή Κυρίαρχων Βάσεων.

Το 2016, ο αριθμός των υπαλλήλων της CYPOL που εργάζονται στα σημεία διέλευσης διατηρήθηκε στα 69 άτομα, όσα και το 2015.

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την τουρκοκυπριακή κοινότητα εμφανίζουν αύξηση του αριθμού των διελεύσεων Ελληνοκυπρίων (980.724) και αύξηση του αριθμού των διελεύσεων ελληνοκυπριακών οχημάτων (346.609) από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου. Επίσης, εμφανίζουν αύξηση του αριθμού των διελεύσεων Τουρκοκυπρίων (1.762.498) και αύξηση του αριθμού των διελεύσεων τουρκοκυπριακών οχημάτων προς την αντίθετη κατεύθυνση (728.049). Επιπλέον, 1.253.446 αλλοδαποί διέσχισαν την πράσινη γραμμή από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου.

Δεν αναφέρθηκαν επεισόδια κατά τις διελεύσεις το 2016. Ωστόσο, μέχρι σήμερα οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν επιτρέπουν στα τουρκοκυπριακά λεωφορεία που μεταφέρουν πολίτες της ΕΕ τη διέλευση στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές.

Αν και δεν emπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, η κατάργηση, το 2015, ορισμένων απαιτήσεων για τη διέλευση στο βόρειο τμήμα της Κύπρου μέσω της πράσινης γραμμής, ως αποτέλεσμα των μονομερών μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης από την τουρκοκυπριακή κοινότητα, συνέχισε να έχει θετικές επιπτώσεις επί του αριθμού των διελεύσεων κατά το 2016.

³ Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν τηρούν αρχεία για την επιστροφή των Ελληνοκυπρίων στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές, ούτε για την επιστροφή των Τουρκοκυπρίων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου.

⁴ Ο κανονισμός για την πράσινη γραμμή δεν προβλέπει την υποχρέωση υποβολής στοιχείων για αυτές τις μετακινήσεις.

Με την υποστήριξη της Ειρηνευτικής Δύναμης του ΟΗΕ στην Κύπρο (UNFICYP), συνεχίστηκε η διευκόλυνση της άσκησης της θρησκευτικής λατρείας, όπως αναφέρεται στην έκθεση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, του Ιανουαρίου του 2017⁵. Ωστόσο, αναφέρθηκαν αυξημένες δυσκολίες στην απόκτηση αδειών για θρησκευτικές τελετές στις μη ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές.

1.2. Παράτυπη μετανάστευση διαμέσου της πράσινης γραμμής και άσυλο

Τα αριθμητικά στοιχεία της CYPOL για το 2016 εμφάνισαν αύξηση της παράτυπης μετανάστευσης διαμέσου της πράσινης γραμμής από το βόρειο τμήμα της Κύπρου προς τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές. Ο αριθμός των παράτυπων μεταναστών το 2016 ανήλθε σε 1.499, ενώ το 2015, το 2014, το 2013 και το 2012 ήταν αντιστοίχως 1.290, 970, 1.043 και 1.265. Οι χώρες καταγωγής με τον υψηλότερο αριθμό παράτυπων μεταναστών που συνελήφθησαν μετά τη διέλευση της πράσινης γραμμής ήταν η Συρία (704), η Σομαλία (217), το Πακιστάν (141), το Καμερούν (60) και το Ιράν (46). Από το σύνολο των 1.499 παράτυπων μεταναστών, το 87% (ήτοι 1310) υπέβαλαν αίτηση διεθνούς προστασίας στην Κυπριακή Δημοκρατία. Οι περισσότεροι εξ αυτών ήταν Σύροι (702).

Οι παράτυποι μετανάστες συλλαμβάνονται κατά κανόνα κατά τη διενέργεια ελέγχων κατά μήκος της πράσινης γραμμής και στους αερολιμένες, όταν επιδιώκουν να εγκαταλείψουν την Κύπρο, ή στα αστυνομικά τμήματα, όταν υποβάλλουν αίτηση διεθνούς προστασίας.

Οι εκτιμήσεις της αστυνομίας της Κυπριακής Δημοκρατίας σχετικά με το γεγονός ότι φθάνουν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές με παράτυπη διέλευση της πράσινης γραμμής βασίζονται στα ίδια κριτήρια που εφαρμόστηκαν κατά τα προηγούμενα έτη, κυρίως σε πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα έγγραφά τους, σε δηλώσεις των μεταναστών και σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία.

Με βάση τις εκτιμήσεις αυτές, σχεδόν όλοι οι παράτυποι μετανάστες που συνελήφθησαν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές, μετά την παράτυπη διέλευση της πράσινης γραμμής, έφθασαν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου προερχόμενοι από το έδαφος της Τουρκίας.

Η τουρκοκυπριακή κοινότητα διαβεβαίωσε για μία ακόμη φορά την Επιτροπή ότι στο βόρειο τμήμα της Κύπρου καταβάλλονται προσπάθειες για την πρόληψη της παράτυπης μετανάστευσης. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που ελήφθησαν, το 2016 δεν επετράπη η είσοδος στο βόρειο τμήμα της Κύπρου σε 2.482 άτομα⁶, ενώ 616 άτομα⁷ που συνελήφθησαν στο βόρειο τμήμα της Κύπρου υποχρεώθηκαν να επιστρέψουν στο έδαφος της Τουρκίας, που ήταν ο τελευταίος τόπος που είχαν επισκεφθεί πριν από την άφιξη στη νήσο.

Εκπρόσωποι των δύο κοινοτήτων συναντώνται τακτικά στο πλαίσιο της δικαιοδικής τεχνικής επιτροπής για την εγκληματικότητα και τα ποινικά θέματα, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Ως προέκταση αυτής της επιτροπής, οι δύο κοινότητες εξακολουθούν να χρησιμοποιούν ενεργά τον δημιουργηθέντα κοινό μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών

⁵ Έκθεση του Γενικού Γραμματέα σχετικά με την UNFICYP [S/2017/20] της 9ης Ιανουαρίου 2017.

⁶ Υπήκοοι Συρίας: 611, Τουρκίας: 496, Τουρκμενιστάν: 111, Ιράν: 109, Ιράκ: 55.

⁷ Υπήκοοι Τουρκίας: 251, Νιγηρίας: 40, Συρίας: 37, Τουρκμενιστάν: 27, Δημοκρατίας της Μολδαβίας: 26.

(«Joint Communications Room»), ο οποίος αποτελεί φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ποινικές υποθέσεις.

Η CYPOL χαρακτήρισε πολύ καλή τη συνεργασία με τις άλλες αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες και με τη διοίκηση της ΑΠΚΒ.

Ανατολική Περιοχή Κυρίαρχων Βάσεων (ΑΠΚΒ)

Γενικά, η παράτυπη μετανάστευση από το βόρειο τμήμα της Κύπρου μέσω της ΑΠΚΒ σημείωσε μικρή μείωση. Το 2016, συνελήφθησαν 4 παράτυποι μετανάστες αφότου είχαν περάσει παράτυπα την πράσινη γραμμή.⁸ Απαγορεύθηκε η διέλευση της πράσινης γραμμής σε 1.296 άτομα, η μεγάλη πλειονότητα των οποίων ήταν Τούρκοι πολίτες (566). Άλλοι αλλοδαποί οι οποίοι έφθασαν μέσω του βορείου τμήματος της Κύπρου προέρχονταν από τις ΗΠΑ, τη Ρωσία, το Ιράν και τη Συρία.⁹ Τα άτομα αυτά οδηγήθηκαν στο σημείο διέλευσης στον Άγιο Δομέτιο προκειμένου να υποβληθούν στις απαιτούμενες διατυπώσεις εισόδου στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι αξιωματικοί της Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων (ΠΚΒ) εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν τη συνεργασία τους με την Κυπριακή Δημοκρατία εξαιρετική.

Πέραν των σημείων διέλευσης, η αστυνομία της ΠΚΒ πραγματοποιεί περιπολίες, αναλόγως του κινδύνου και βάσει των πληροφοριών που διαθέτει, για την πάταξη της παράτυπης μετανάστευσης. Οι περιπολίες αυτές συμπληρώνονται με περιπολίες από τις τελωνειακές και στρατιωτικές υπηρεσίες της ΠΚΒ.

Διάφορα «μη εγκεκριμένα σημεία διέλευσης» στο χωριό *Πέργαμος* ή πλησίον αυτού, τα οποία χρησιμοποιούν οι κάτοικοι της περιοχής και οι γεωργοί, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να ελεγχθούν. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες εκθέσεις, αυτά τα «μη εγκεκριμένα σημεία διέλευσης» εξακολουθούν να προκαλούν ανησυχίες και θα πρέπει να βρεθεί κατάλληλη λύση, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 3 της Πράξης Προσχώρησης του 2003.¹⁰ Η ΠΚΒ ανέφερε ότι, σε περίπτωση ανάγκης, μπορεί να υπάρξει ταχεία αποστολή προσωπικού στις περιοχές των μη εγκεκριμένων σημείων διέλευσης.

2. ΔΙΕΛΕΥΣΗ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

2.1. Αξία των εμπορικών συναλλαγών

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1480/2004 της Επιτροπής¹¹, το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο (ΤΚΕΕ) και οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, γνωστοποιούσαν σε μηνιαία βάση το είδος, τον όγκο και την αξία των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα. Στις εκθέσεις αυτές συμπεριλαμβάνονταν τα

⁸ Οι εν λόγω 4 παράτυποι μετανάστες που συνελήφθησαν εντός της ΑΠΚΒ παραδόθηκαν στις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και προστέθηκαν στον συνολικό αριθμό των ατόμων που διέσχισαν παράτυπα τη γραμμή και των οποίων η κατανομή κατά εθνικότητα παρατίθεται στον Πίνακα VII του εγγράφου SWD(2017)261.

⁹ Υπήκοοι Τουρκίας: 566, ΗΠΑ: 66, Ρωσίας: 60, Ιράν: 35, Συρίας: 31.

¹⁰ ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 940.

¹¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1480/2004 της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 2004, ΕΕ L 272 της 20.8.2004, σ. 3.

εμπορεύματα τα οποία διήλθαν στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές μέσω των σημείων διέλευσης *Περγάμου* και *Στροβιλίων*, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία της διοίκησης της ΠΚΒ.

Σύμφωνα με το ΤΚΕΕ, η συνολική αξία των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα ανήλθε σε 5.017.714 EUR (έναντι 3.933.918 EUR κατά την προηγούμενη περίοδο). Τα αριθμητικά αυτά στοιχεία δείχνουν σημαντική αύξηση κατά 27,55%, σε σύγκριση με το 2015, της συνολικής αξίας των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα. Το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης προέρχεται από το εμπόριο πατάτας.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας, η συνολική εμπορική αξία των εμπορευμάτων με παραστατικά έγγραφα που διήλθαν από την πράσινη γραμμή σημείωσε σημαντική αύξηση κατά 21,06% και ανήλθε σε 4.374.968,06 EUR (έναντι 3.619.736 EUR κατά την προηγούμενη περίοδο). Η αύξηση αυτή αντανακλά εν μέρει την οικονομική ανάκαμψη, αλλά οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο εμπόριο πατάτας.

Μολονότι δεν emπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, σύμφωνα με στοιχεία του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ), οι εμπορικές συναλλαγές από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου αυξήθηκαν ελαφρά, περίπου κατά 3,09%, από 1.314.271 EUR το 2015 σε 1.354.947 EUR το 2016. Οι εμπορικές συναλλαγές από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές προς το βόρειο τμήμα της Κύπρου αντιπροσωπεύουν το 30,97% των συναλλαγών προς την αντίθετη κατεύθυνση (36,3% το 2015).

Η τουρκοκυπριακή κοινότητα εξακολουθεί να εφαρμόζει εμπορικό καθεστώς το οποίο «αντανακλά», καταρχήν, τους περιορισμούς του κανονισμού για την πράσινη γραμμή. Ο κύριος λόγος τον οποίο επικαλούνται δημοσίως οι Τουρκοκύπριοι ενδιαφερόμενοι είναι η προστασία των τοπικών επιχειρήσεων. Το καθεστώς αυτό δεν εφαρμόζεται πάντα κατά γράμμα.

2.2. Είδος εμπορευμάτων

Το 2016, τα πλαστικά προϊόντα αποτελούσαν το βασικό αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών, ακολουθούμενα από τα νωπά ψάρια, τα οικοδομικά υλικά και τις πατάτες.¹²

Εμφανίστηκαν νέα προϊόντα, όπως τα χρησιμοποιημένα φυτικά έλαια. Όλες οι συναλλαγές διαμέσου της πράσινης γραμμής ήταν ενδοκυπριακές συναλλαγές.

2.3. Παρατυπίες

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, δεν αναφέρθηκαν περιπτώσεις παρατυπιών.

¹² SWD(2017)261, Πίνακας IV.

2.4. Εμπόδια και δυσχέρειες, όσον αφορά την κυκλοφορία εμπορευμάτων

Εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στις συναλλαγές διαμέσου της πράσινης γραμμής και τούτο εξηγεί, κατά την άποψη της Επιτροπής και Τουρκοκυπρίων επιχειρηματιών, το περιορισμένο επίπεδο των εμπορικών συναλλαγών.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες εκθέσεις¹³, το θέμα των τουρκοκυπριακών εμπορικών οχημάτων που διέρχονται τη γραμμή προς τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές δεν έχει ακόμη επιλυθεί και μέχρι σήμερα δεν επιτρέπεται η διέλευση της γραμμής σε τουρκοκυπριακά εμπορικά οχήματα άνω των 7,5 τόνων, εάν δεν διαθέτουν πλήρως συμβατά με το κεκτημένο έγγραφα που να έχουν εκδοθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία. Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας πληροφόρησαν την Επιτροπή ότι έχουν θεσπίσει διατάξεις για να διευκολύνουν τη διαδικασία απόκτησης, από τους Τουρκοκυπρίους, πιστοποιητικών τεχνικού ελέγχου και επαγγελματικών αδειών οδήγησης. Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι η επίλυση του εν λόγω ζητήματος θα συνέβαλλε σημαντικά στην αύξηση των εμπορικών συναλλαγών, εφόσον θα διευκόλυνε τη μεταφορά εμπορευμάτων. Επιπλέον, θα ενισχυόταν η επικοινωνία μεταξύ των οικονομικών παραγόντων της Κύπρου, πράγμα που θα συντελούσε σημαντικά στην αύξηση της εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Δεν σημειώθηκαν εξελίξεις κατά την περίοδο αναφοράς για το θέμα αυτό.

Όπως αναφέρθηκε τα προηγούμενα έτη, οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας εξακολουθούν να μην επιτρέπουν τη διέλευση μεταποιημένων τροφίμων, λόγω των ανησυχιών που εκφράστηκαν από τις υγειονομικές υπηρεσίες σχετικά με τη διαδικασία παραγωγής στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες εκθέσεις, η Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει ότι, δυνάμει του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, δεν συντρέχουν λόγοι να διενεργούνται έλεγχοι των εγκαταστάσεων στο βόρειο τμήμα της Κύπρου προκειμένου να επαληθευτεί ότι η παραγωγή πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης.¹⁴ Ενώ οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας μπορούν να λαμβάνουν δείγματα των προϊόντων για περαιτέρω ανάλυση, σύμφωνα με την εφαρμογή του κανονισμού για την πράσινη γραμμή, δεν θα πρέπει να εμποδίζουν τη διέλευση όλων των μεταποιημένων τροφίμων. Όπως και για τα εμπορικά οχήματα, δεν σημειώθηκαν εξελίξεις κατά την περίοδο αναφοράς για το θέμα αυτό.

Κατά την περίοδο αναφοράς, οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας εξακολούθησαν να εφαρμόζουν στο εμπόριο υλικών που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα τις ίδιες απαιτήσεις που εφαρμόζουν στα μεταποιημένα τρόφιμα. Η Επιτροπή εξετάζει το θέμα αυτό.

Όπως και κατά το παρελθόν, οι Τουρκοκύπριοι έμποροι εξακολουθούν να αναφέρουν δυσχέρειες όσον αφορά τον εφοδιασμό καταστημάτων με προϊόντα τους, καθώς και τη διαφήμιση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές, πράγμα το οποίο παρεμποδίζει τις συναλλαγές. Οι έμποροι εξακολουθούν να

¹³ Βλ. παραδείγματος χάριν, ένατη, δέκατη, ενδέκατη και δωδέκατη ετήσια έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του.

¹⁴ Δέκατη ετήσια έκθεση για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου και την κατάσταση που συνεπάγεται η εφαρμογή του.

αναφέρουν την απροθυμία των Ελληνοκυπρίων να αγοράζουν τουρκοκυπριακά προϊόντα. Εξάλλου, αναφέρθηκε ότι οι έμποροι και των δύο κοινοτήτων αντιμετωπίζουν πολλά διοικητικά προβλήματα, όταν επιθυμούν να συνάψουν επιχειρηματικές σχέσεις με την άλλη κοινότητα. Οι οικονομικοί φορείς αμοτέρων των πλευρών θα πρέπει να είναι ελεύθεροι να συνάπτουν εμπορικές σχέσεις, βάσει των επιχειρηματικών τους απαιτήσεων.

Τα προβλήματα σχετικά με την πίεση που άσκησαν Ελληνοκύπριοι παραγωγοί σε Ελληνοκύπριους εμπόρους πατατών που προέρχονται από το βόρειο τμήμα της Κύπρου επιλύθηκαν με τη βοήθεια των αρχών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

2.5. Λαθρεμπόριο

Η λαθραία διακίνηση αγαθών παραμένει ευρέως διαδεδομένη και αντικατοπτρίζει τη γεωγραφική διαμόρφωση της πράσινης γραμμής. Διενεργούνται έλεγχοι σε περιοχές κοντά στην πράσινη γραμμή, κυρίως για την αντιμετώπιση εποχικών δραστηριοτήτων, όπως η μεταφορά θηραμάτων/αγρίων πτηνών ή πυροτεχνημάτων (επίσης μέσω της ΑΠΚΒ) προς τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές.

Το 2016, η Κυπριακή Δημοκρατία διεξήγαγε 1.852 επιχειρήσεις κατάσχεσης (έναντι 2.689 κατά την προηγούμενη περίοδο). Το 2016 σημειώθηκε αύξηση στις ποσότητες τσιγάρων και μείωση στις ποσότητες καπνού για στρίψιμο που κατασχέθηκαν από την Κυπριακή Δημοκρατία: 257.785 τσιγάρα και 374.133 γρ. καπνού για στρίψιμο (έναντι 244.457 τσιγάρων και 399.283 γρ. καπνού αντίστοιχα κατά την προηγούμενη περίοδο). Αναφέρθηκε ότι, ως επί το πλείστον, το λαθρεμπόριο αυτό συνίσταται σε μικρές ποσότητες. Το λαθρεμπόριο οφείλεται στις διαφορές των τιμών και στον υψηλότερο φόρο επί των καπνικών προϊόντων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Μεταξύ των λοιπών κατασχεθέντων προϊόντων συγκαταλέγονται κυρίως εμπορεύματα που παραβιάζουν τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και γεωργικά, ζωικά και γαλακτοκομικά προϊόντα. Στο πλημμελειοδικείο εκδικάσθηκε μία ποινική υπόθεση λαθρεμπορίου. Στην πλειονότητα των αναφερομένων υποθέσεων, επιβλήθηκε διοικητική κύρωση.

Το 2016, ο αριθμός των κατασχέσεων λαθραίων εμπορευμάτων εντός της ΑΠΚΒ μειώθηκε (277 έναντι 351 κατά την προηγούμενη περίοδο). Όπως και το 2015, τα κατασχεθέντα αντικείμενα ήταν, ως επί το πλείστον, τσιγάρα και καπνός για στρίψιμο.

Όσον αφορά τον κατά παράδοση εφοδιασμό του τουρκοκυπριακού πληθυσμού του χωριού Πύλα, που βρίσκεται στην ουδέτερη ζώνη (άρθρο 4 παράγραφος 10 του κανονισμού για την πράσινη γραμμή), οι ποσότητες των οικοδομικών υλικών, των ψαριών, των τσιγάρων κ.λπ. παρακολουθούνται και καταγράφονται από τη διοίκηση της ΑΠΚΒ.

2.6. Διευκόλυνση του εμπορίου

Η Επιτροπή εξακολουθεί να αναζητεί τρόπους για την ενίσχυση του εμπορίου διαμέσου της πράσινης γραμμής.¹⁵

¹⁵ Το 2011, η Επιτροπή κατήργησε την υποχρέωση να παράγονται απευθείας από πιστοποιημένους σπόρους πατάτας οι πατάτες που αποτελούν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της πράσινης γραμμής.

Τον Ιούλιο του 2015, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για την τροποποίηση του κανονισμού για την πράσινη γραμμή. Στόχος της πρότασης είναι να καθορίσει τον τρόπο εφαρμογής του μηχανισμού ελέγχου των εμπορευμάτων που καλύπτονται από καταχωρισμένη ονομασία βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο.¹⁶ Η εν λόγω πρόταση τροποποίησης εκκρεμούσε κατά τη λήξη της περιόδου αναφοράς. Η πρόταση βασίζεται στην κοινή αντίληψη σχετικά με μια προσωρινή λύση για το χαλλούμι, η οποία θα εφαρμοστεί εν αναμονή της επανένωσης της Κύπρου και η οποία συμφωνήθηκε υπό την καθοδήγηση του Προέδρου κ. Juncker κατά την επίσκεψή του στην Κύπρο στις 16 Ιουλίου 2015¹⁷.

Το ΤΚΕΕ εξακολούθησε να εκφράζει γενικό ενδιαφέρον για την άρση της απαγόρευσης του εμπορίου για όλα τα ζώντα ζώα και τα ζωικά προϊόντα, στον βαθμό που τα προϊόντα αυτά είναι σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των γαλακτοκομικών προϊόντων. Η Επιτροπή εξετάζει επί του παρόντος το αίτημα να επιτραπεί το εμπόριο προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει επανειλημμένα εκφράσει την προθυμία της να εξετάσει τη δυνατότητα επέκτασης του καταλόγου εμπορευμάτων που μπορούν να εισέλθουν στις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει τους οικονομικούς φορείς να εκμεταλλευθούν τις επιχειρηματικές ευκαιρίες και εκφράζει την ικανοποίησή της για τις εντατικές προσπάθειες τις οποίες καταβάλλουν τα εμπορικά επιμελητήρια.

Στο πλαίσιο προγράμματος χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ, το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο και το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο συνεχίζουν την επιτυχή υλοποίηση του έργου «Leading by Example». Το έργο παρέχει σε νέους Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε εταιρείες εκατέρωθεν της πράσινης γραμμής. Το έργο έχει στόχο να συμβάλει στον διάλογο, την εμπιστοσύνη, τη συνεργασία και τη συμφιλίωση της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και των επιχειρηματικών κοινοτήτων σε ολόκληρη την Κύπρο.

2.7. Ενωσιακά εμπορεύματα που επανεισάγονται στις περιοχές που τελούν υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, αφού διέλθουν από τις περιοχές στις οποίες η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο

Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας ανέφεραν την επανεισαγωγή 4.352 προϊόντων στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές, αφού διήλθαν από τις περιοχές στις οποίες η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο. Αναφέρθηκε ότι οι εν λόγω διελεύσεις πραγματοποιούνται ομαλά και ότι οι περισσότερες από τις μετακινήσεις πραγματοποιούνται από και προς τα σημεία διέλευσης Κάτω Πύργος-Καραβοστάσι και Αστρομερίτης-Ζώδια.

¹⁶ COM/2015/0380 final - 2015/0165 (NLE).

¹⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-15-5402_en.htm

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενες εκθέσεις, ο έλεγχος της πράσινης γραμμής στα εγκεκριμένα σημεία διέλευσης από τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας και της ΠΚΒ είναι ικανοποιητικός, όπως και οι προσπάθειες που καταβάλλονται. Ο αριθμός των ατόμων που διέρχονται παράτυπα από την πράσινη γραμμή αυξήθηκε και χρειάζεται προσεκτική παρακολούθηση της κατάστασης. Η Επιτροπή καλεί τη διοίκηση της ΠΚΒ να βρει μια ενδεδειγμένη λύση και να διαθέσει τους αναγκαίους ανθρώπινους πόρους για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Η Επιτροπή εξακολουθεί να θεωρεί ότι η σταθερότητα, η προβλεψιμότητα και η ασφάλεια δικαίου των απαιτήσεων στα σημεία διέλευσης, καθώς και η ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της ΕΕ, είναι πρωταρχικής σημασίας.

Το 2016 η αξία των εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της Πράσινης Γραμμής αυξήθηκε κατά 21,06% στα 4.374.968,06 EUR από 3.619.736 EUR, ενώ η αξία των εμπορευμάτων για τα οποία εκδόθηκαν παραστατικά έγγραφα αυξήθηκε κατά 27,55% από 3.933.918 EUR σε 5.017.714 EUR. Τα πλαστικά προϊόντα αποτελούσαν το βασικό αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών, ακολουθούμενα από τα νωπά ψάρια, τα οικοδομικά υλικά και τις πατάτες. Το εμπόριο πατατών αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής αύξησης.

Το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και το Τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο συνέχισαν τη στενή συνεργασία τους και τις δράσεις τους προς την επίλυση του κυπριακού ζητήματος, η οποία, κατά την άποψή τους, θα είναι προς το οικονομικό όφελος αμοιτέρων των κοινοτήτων.

Κατά την περίοδο αναφοράς, εξακολούθησαν να υπάρχουν ορισμένα εμπόδια στο εμπόριο. Οι αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας εξακολουθούν να μην επιτρέπουν τη διέλευση των τουρκοκυπριακών εμπορικών οχημάτων άνω των 7,5 τόνων και των μεταποιημένων τροφίμων διαμέσου της πράσινης γραμμής. Δεν σημειώθηκαν εξελίξεις σχετικά με το ζήτημα αυτό το 2016.

Γενικά, αν και ο κανονισμός για την πράσινη γραμμή εξακολουθεί να αποτελεί μια ρεαλιστική βάση που επιτρέπει τη διέλευση των προσώπων και των εμπορευμάτων προς και από τις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας περιοχές, η Επιτροπή εξακολουθεί να προβληματίζεται για το γεγονός ότι το επίπεδο των εμπορικών συναλλαγών, σε όλα τα προϊόντα με εξαίρεση τις πατάτες, είναι χαμηλό. Η Επιτροπή κρίνει ότι η άρση των προαναφερόμενων εμποδίων στο εμπόριο θα συμβάλει σημαντικά στην αύξηση των εμπορικών συναλλαγών διαμέσου της Πράσινης Γραμμής και ελπίζει ότι το έργο σύσφιγξης των επαφών μεταξύ των δύο επιχειρηματικών κοινοτήτων που έχουν αναλάβει τα δύο επιμελητήρια θα οδηγήσει στην αύξηση των οικονομικών δεσμών.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή βασίζεται στην ουσιαστική συνεργασία της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Περιοχής Κυρίαρχων Βάσεων, για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 866/2004 του Συμβουλίου. Η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να παρακολουθεί την εφαρμογή του κανονισμού.